

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.625/2023/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. március 14.
Az ügy tárgya: testi sértés büntette
Terhelt: ...
Első fok: Kaposvári Törvényszék, 27.B.74/2022/8., ítélet, tárgyalás,
2022. szeptember 29.
Másodfok: Pécsi Ítéltábla, Bf.III.69/2022/10., végzés, nyilvános ülés,
2023. február 28.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a testi sértés büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kaposvári Törvényszék 27.B.74/2022/8. számú ítéletét és a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.69/2022/10. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Kaposvári Törvényszék 2022. szeptember 29-én kihirdetett 27.B.74/2022/8. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki testi sértés büntetében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés 2. fordulat]. Ezért őt 2 év 6 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre

és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt büntetése kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] 2. Az elsőfokú ítélet ellen a terhelt és védője enyhítésért jelentett be fellebbezést. A védelmi fellebbezéseket elbírálv a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2023. február 28-án kihirdetett Bf.III.69/2022/10. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] **II.** 1. A jogerős ügydöntő határozattal szemben a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontban meghatározott okból.

[4] A terhelt indítványát azzal indokolta, hogy a bíróság anyagi jogi szabálysértést követett el azzal, hogy a bűncselekménnyel összefüggésben törvénysértő minősítést állapított meg és ezáltal törvénysértő büntetést szabott ki. Álláspontja szerint tévesen állapították meg a terhére a Btk. 164. § (1) bekezdésében meghatározott és a (8) bekezdés 2. fordulata szerint minősülő testi sértés büntetést, a Btk. 164. § (3) bekezdése szerint minősülő testi sértés büntette helyett.

[5] Az első fokon eljáró bíróság és egyben a másodfokú bíróság is olyan bűncselekményben állapította meg a bűnösségét [Btk. 164. § (1) bekezdés és (8) bekezdés 2. fordulat], amelynek a büntetési tétele kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés. Ezzel szemben a megállapított és egyben irányadó tényállásból ítéleti bizonyossággal – a bűnösség megállapítása esetén – kizárólag a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdése szerint minősülő testi sértés büntetést lehetett volna megállapítani. Ezen büntett három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Nem lett volna szabad kétséget kizáróan azt megállapítani, hogy a testi sértés következtében hunyt el a néhai sértett. Az eljáró bíróságok az anyagi jogi szabálysértés okán törvénysértő minősítés miatt törvénysértő, egyben eltúlzóan súlyos büntetést szabtak ki.

[6] Mindezek alapján a terhelt arra tett indítványt, hogy a Kúria helyezze hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét és a másodfokú bíróság jogerős határozatát, utasítsa új eljárásra az elsőfokú bíróságot, megállapítva az „abszolút anyagi jogi szabálysértést”, vagy a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot a terhelt javára változtassa meg akként, hogy az ítéleti bizonyossággal megállapítható helyes minősítésre változtatta a minősítést, és a törvénynek megfelelő mértékű, jóval enyhébb büntetés kiszabásáról rendelkezzen, figyelemmel a jelentős időmúlásra és az eljárás terheltnek nem felróható, indokolatlan elhúzódására is.

[7] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.815/2023/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[8] Az átirat indokolása szerint törvényben kizárt a terheltnek a sértett halála és a terhelt általi bántalmazás közötti ok-okozati összefüggés megállapítását sérelmező, így egyrészt a bizonyítékértékelő, mérlegelő tevékenységre hivatkozó, másrészt a tényállás megalapozottságát, és ezáltal áttételesen a megállapított tényállást támadó hivatkozása, amelyre a felülvizsgálati eljárás keretében nincs törvényes lehetőség.

[9] Nem tévedtek az eljáró bíróságok, amikor a terhelt cselekményét halált okozó testi sértés büntetének minősítették, melynek anyagi jogi alapokon nyugvó támadása a megállapított tényállás mellett eredményre nem vezethet.

[10] Az anyagi jogi szabályok sérelme nélkül a büntetéskiszabás önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti.

[11] Erre tekintettel a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdése szerint hatályában tartsa fenn.

[12] **III.** A felülvizsgálati indítvány nem megalapozott.

[13] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen és a jogerős bírósági határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[14] Ugyanakkor a felülvizsgálatban megkerülhetetlen szabály, hogy a Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ennek megfelelően a Be. 659. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye.

[15] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Következésképp a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható.

[16] A felülvizsgálat során tehát a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárás bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).

[17] Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

[18] Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. A jogerős ítéletben rögzített tényállás nem változtatható meg.

[19] 2. Az irányadó tényállás lényege szerint a büntetlen előéletű, rendezett családi körülményekkel rendelkező terhelt és néhai sértett a bűncselekmény elkövetését megelőző években már ismerték egymást. A terhelt számos alkalommal segédkezett a sértettnek a ház körüli munkákban. Ezen alkalmakkor a terhelt és a sértett is rendszeresen fogyasztottak szeszes italt, ami többször kölcsönös, tettelegességgig fajuló konfliktusokat eredményezett közöttük. Ilyen előzmények mellett 2021. július 7. napján 9 óra 50 perc körüli időben a terhelt előzetes telefonos megbeszélést követően a sértettet felkereste a cím 1 alatti lakásán abból a célból, hogy őt megkérje arra, hogy másnap gépkocsival szállítsa őt és tanú 1 nevű élettársát város 1-be, a terhelt élettársa gyámhatósági ügyének intézése céljából. A megbeszélés során azonban az ittas állapotban lévő sértett a terhelt kérését határozottan visszautasította, mely heves szóváltást eredményezett közöttük, melynek eredményeképpen a sértett egy alkalommal a terhelt felé ütött, de őt nem találta el. A terhelt ekkor megtorló jelleggel öklével nagy erejű ütet mért a sértett bal oldali szemtájékára, melytől a sértett ugyan megtántorodott, de nem esett el. Ezt követően a sértett 20 óra 03 perckor a központi segélyhívón bejelentést tett az őt ért bántalmazásról, és akként nyilatkozott, hogy az őt bántalmazó terheltet fel kívánja jelenteni, azonban a központi segélyhívó munkatársa által felajánlott orvosi segítséget visszautasította. Ezt követően korábbi élettársát, tanú 2-t hívta fel, majd tanú 3-at, a terhelt édesapját tájékoztatta a terhelt cselekményéről.

[20] A terhelt a sértett iránti aggodalma okán több alkalommal telefonon felhívta a sértettet, hogy állapota iránt érdeklődjön, de a sértett a terhelttel való kommunikációt visszautasította.

[21] A sértett a terhelttől elszenvedett bántalmazás következtében az alábbi sérüléseket szenvedte el:

- a bal oldali felső szemüreg-keret belső területének hosszanti törésvonalát,
- az agyban traumás elváltozásként pangásos lágyagyhártyákat, vizenyős agyat,
- a kisagyon beékelődési barázdát, másodlagos hídvérzést, igen nagy mennyiségű keményagyhártya alatti vérgyülemet.

[22] A fentiekben részletezett sérülésekből kifolyólag a sértett halálának közvetlen oka kisagyi, agytörzsi beékelődésben jelölhető meg, melynek háttérében a hídvénák szakadása következtében kialakult nagy mennyiségű keményagyhártya alatti vérzés, valamint agyvizenyő következtében kialakult koponyaűri nyomásfokozódás állt, mely a terhelte általi bántalmazással ok-okozati összefüggésben következett be. Az azonnali orvosi ellátás esetén elkerülhető lett volna a halál bekövetkezése, azonban a halál bekövetkezése ebben az esetben sem maradt volna el szükségképpen.

[23] 3. A terhelte felülvizsgálati indítványában a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjának sérelmére hivatkozott. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja alapján valóban felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelte cselekményének törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki.

[24] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pontjában írt felülvizsgálati ok két fordulata kapcsán a Kúria döntési jogköre eltérő; a felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén – azaz a felülvizsgálati ok első fordulata alapján – a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra, de a helyes minősítés alapulvételével eltúlzottan enyhe vagy súlyos [Kúria Bfv.II.158/2023/9. (BH 2024.29.)].

[25] Az indítvány szerint a terhelte által elkövetett testi épség elleni bűncselekmény helyesen Btk. 164. § (3), nem pedig a (8) bekezdése szerint minősül. E cselekmény büntetési tétele három évig terjedő szabadságvesztés, szemben a jogerős ítéletben megállapított cselekmény két évtől nyolc évi szabadságvesztésig terjedő törvényi fenyegetettségével. A terhelte álláspontja szerint a helyes tételkeretek között a kiszabott büntetés eltúlzottan súlyos, ezért az indítvány a hivatkozott felülvizsgálati oknak megfelel.

[26] 4. A terhelte a téves minősítésre vonatkozó kifogását rendkívül szűkszavúan, mindössze azzal indokolta, miszerint nem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy a sértett a testi sértés következtében hunyt el.

[27] A halált okozó testi sértés megállapítására kizárólag akkor kerülhet sor, ha az elkövető szándéka testi sérülés okozására irányul, míg a halál mint eredmény tekintetében csak gondatlanság terhelheti. A halált okozó testi sértés megvalósulása szempontjából közömbös, hogy az elkövető a testi sértés alapesetére, minősített esetére vagy esetleg életveszély okozására vonatkozó szándékkal valósítja-e meg a cselekményt, annak van jelentősége, hogy szándéka testi sértés okozására terjedjen ki. Testi sértés okozására irányuló szándék hiányában e minősített eset megállapításának nincs helye. A halálos eredmény vonatkozásában viszont az elkövetőt kizárólag gondatlanság terhelheti. Az eredmény tekintetében fennálló tudatos vagy hanyag gondatlanság elhatárolása szempontjából meghatározó, hogy az elkövető tudata az elkövetés időpontjában átfogta-e a sértett halála bekövetkezésének a lehetőségét, de könnyelműen bízott annak elmaradásában, vagy a cselekmény halálhoz vezető következményét azért nem látta előre, mert elmulasztotta a tőle elvárható figyelmet és körültekintést. A halálnak, mint eredménynek az elkövetési magatartással okozati összefüggésben kell bekövetkeznie. Az okozati folyamat megítélés szempontjából a közreható okoknak szintén nincs jelentősége (BH 2008.206.).

[28] Jelen ügyben az irányadó tényállás azt tartalmazza, hogy a sértett és a terhelt között heves szóváltás alakult ki, melynek során a terhelt megtorló jellegű, nagy erejű ökölütést mért a sértett bal oldali szemtájékára, aki ennek következtében a bal oldali felső szemüreg-keret belső területének hosszanti törését, az agyban traumás elváltozást, a kisagyon beékelődési barázdát, másodlagos hídvérzést szenvedett el, s a keményagyhártya alatt igen nagy mennyiségű vérgyülem keletkezett.

[29] A sértett halálának közvetlen oka – a sérülésekből kifolyólag – a kisagyi, agytörzsi beékelődésben jelölhető meg, melynek hátterében a hídvénák szakadása következtében kialakult nagy mennyiségű keményagyhártya alatti vérzés, valamint agyvizenyő következtében kialakult koponyaűri nyomásfokozódás állt, mely a terhelt általi bántalmazással ok-okozati összefüggésben következett be.

[30] Az azonnali orvosi ellátás esetén elkerülhető lett volna a halál bekövetkezése, azonban a halál bekövetkezése ebben az esetben sem maradt volna el szükségképpen.

[31] A tényállásban rögzítettek alapján tehát az állapítható meg, hogy a terhelt a sértettet szándékosan bántalmazta, a sértett halála pedig – a jogerős ítélet ténymegállapítása szerint – azzal oksági összefüggésben következett be. E tények – a korábban írt eljárásjogi szabályozásra tekintettel – a felülvizsgálati eljárásban nem vonhatók kétségbe.

[32] A cselekmény következtében beállott halál mint eredmény pedig a terheltnek felróható; a sértett halála tekintetében a terheltet gondatlanság terheli, mivel a sértett fejére mért nagy erejű ütésének lehetséges – akár halálos – következményeit azért nem látta előre, mert a tőle elvárható körütekintést elmulasztotta. A terheltnek alappal kellett volna azzal számolnia, hogy az ököllel fejre mért – a szemüreg-keret törését is eredményező – nagy erejű ütés következtében az agyban akár súlyos károsodással végződő, halálhoz vezető folyamatok is végbe mehetnek.

[33] Ekként a terhelti bántalmazás és a sértett halála közötti oksági összefüggés a felülvizsgálati eljárásban megkérdőjelezhetetlen tény, az eredmény terheltnek való felróvása pedig – a gondatlanság megállapítása – a jogerős ítéletben helytálló és törvényes.

[34] A fentiekből következik, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a terhelt cselekményét törvényesen minősítették.

[35] 5. A terhelt cselekményének maradéktalanul helyes minősítésére tekintettel a kiszabott büntetés csak akkor lenne vizsgálható, ha a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak volna ki, így a büntetést a bűncselekmény minősítéséhez kapcsolódó büntetési tételkeret figyelmen kívül hagyásával, avagy az irányadó büntetési tételkereten belül ugyan, de a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésének megszegésével szabták volna ki [BH 2016.264.II. (Bfv.I.415/2016/7.)]. A törvényes minősítés mellett a mérlegelési jogkörben, a törvényes keretek között kiszabott büntetés mértéke viszont a felülvizsgálati eljárásban nem támadható [BH 2017.219.II. (Bfv.I.1.502/2016/6.)].

[36] 6. A teljesség érdekében megjegyzi a Kúria, hogy az „abszolút anyagi jog szabálysértés” fogalmát sem a törvény, sem a jogtudomány nem ismeri. Az eljárási szabálysértések oszthatók fel abszolút (feltétlen), illetve relatív eljárási szabálysértésekre (Be. 608. §, illetve 609. §), attól függően, hogy azok megvalósulása önmagában, vagy csak mérlegelés eredményeként, további feltételek mellett alapozza-e meg az érintett határozat hatályon kívül helyezését. Az „abszolút anyagi jog szabálysértés” azonban tartalom nélküli hivatkozás.

[37] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[38] **IV.** Ekként a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta. A Kúria elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában jelen ügytípusra öttagú tanács eljárását rendelte el.

[39] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. március 14.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró